

A Humanisztikus Kooperatív Tanulás (HKT) története Baranya megyében

Dr. Orbán Józsefné

A Humanisztikus Kooperatív Tanulás (HKT) alternatív pedagógia program alkalmazásával Baranya megyében több pécsi iskola is próbálkozott. (pl. Pécs-Vasas) Képzés keretében történő első megjelenése és tanfolyamok indítása helyileg a Pécsi Janus Pannonius Tudományegyetem 2. sz. Gyakorló Általános Iskolában történt.

Az első baranyai HKT tanfolyamot 1996-1997-es tanévben indítottuk

Az első tanfolyam szervezésében segítőtársam volt Varga Zoltánné a szigetvári Tinódi Lantos Sebestyén Általános Iskola tanítónője. Mindketten a Benda iskolában végeztünk szaktanácsadóként.

A tanfolyam meghirdetése a Baranya megyei Pedagógiai Intézet hírközlő lapjában, a Palatáblában történt, valamint a Dunántúli Naplóban.

A Dunántúli Napló címlapon közölte: „Út egy humanisztikus iskola felé. Regionális Oktatási Központ szerveződik Pécsen” címmel: „A Janus Pannonius Tudományegyetem II. számú Gyakorló Általános Iskolájában az idei évtől kezdik el szervezni azt a regionális bázist, mely

általános iskolai pedagógusok számára lehetővé tenné, hogy Budapest és Zalaegerszeg mellett Pécs is megismerkedhessenek a humánus kooperatív tanulásszervezéssel. (HKT)”

Új Dunántúli Napló

VII. évfolyam, 222. szám 1996. augusztus 14., szerda Ára: 33 Ft

KÖZÉLETI NAPILAP

Út egy humanisztikus iskola felé

Regionális oktatási központ szerveződik Pécsen

A Janus Pannonius Tudományegyetem II. számú Gyakorló Általános Iskolájában az idei tanévtől kezdik szervezni azt a regionális bázist, mely általános iskolai pedagógusok számára lehetővé tenné, hogy Budapest és Zalaegerszeg mellett Pécsen is megismerkedhessenek a humánus kooperatív tanulásszervezéssel (HKT).

Ez az alternatív pedagógiai program *Benda József* pedagógiai műhelyében tanulásszervezési, módszertani kísérletként indult 1982-ben. A pécsi gyakorlóiskolában *dr. Orbán Józsefné* már a módszer szaktanácsadójaként szervezi a képzést, segítségére van a szigetvári Tinódi Lantos Sebestyén iskolában egy másik szaktanácsadó, *Varga Zoltánné* is. Az együttműködésre és önénejlésre nevelő alternatív program elméleti részével augusztus 21-étől ismerkedhetnek meg a pedagógusok. A sok pécsi jelentkező mellett Baranyából is érkeznek résztvevők, így Véméndről, Szigetvárról, Bükksodról, Majsról. Később az év folyamán a gyakorlati kérdésekkel folytatódik a továbbképzés.

Előzetes egyeztetés már folyt arról is, hogy ezt az alternatív programot esetleg a JPTE TK pedagógiai intézete is beilleszti a posztgraduális képzés kereteibe.

(Folytatás az 5. oldalon)

A humanisztikus iskola felé

(Folytatás az 1. oldalról)

A humanisztikus kooperatív tanulásszervezés módszerével *dr. Orbán Józsefné* hét éve foglalkozik. Már harmadszor indít első osztályt ennek az alternatív képzésnek az alapján. Tapasztalatairól elmondta:

– Különösen az *első gyermekek*nél látszik a módszer jó hatása, mert a *kiscsoportos formára épülő rendszerrel* az *elszigeteltség leküzdhető*. A *gyerekek megtanulják az együttműködés, a társas kapcsolatok, a segítőkészség, a tolerancia fontosságát*. *Megtanulják, hogy miközben a saját érdekeiket érvényesítik, mások iránt is felelősséget kell éreznük.*

A gyengébbek e módszerrel többet tanulhatnak, hiszen nemcsak a pedagógus segíti őket, hanem saját kortársaik is.

A jobbaknak pedig az az előnyös, hogy miközben együtt dolgoznak a kevésbé ügyesebbekkel, ismételnék, újraértelmeznék, s az elsajátított tudást nyomban tovább is adják. Kreatívabbak ezek a diákok, gyorsabban és többet tanulnak, igényesebbé válnak a munkájuk iránt.

Nagy lehetőség, hogy a módszerrel ebben az iskolában a tanárjelöltek is megismerkedhetnek. A pályán lévő kollégák elsősorban az új Nemzeti Alaptanterv követelményeire, tananyagának feldolgozásához alkalmazhatják. Hogy a pécsi pedagógus terve jó, azt a Soros Alapítvány is elismerte, amikor két pályázatot is elfogadva mintegy 600 ezer forinttal támogatja a képző-központ létrehozásának ötletét.

H. I. Gy.

Az első sikeres tanfolyamon 25 pedagógust készítettünk fel a program alkalmazására. A tanfolyam elméleti és gyakorlati felkészítésből állt, és összesen 60 órát vett igénybe. A gyakorlati rész bemutató óráinak megtartásában segítettek: Horváthné Sümegi Mária és Mikóné Kocsis Éva zalaegerszegi, valamint Katonáné Rosta Hedvig keszthelyi tanítónők is. A bemutató órákat minden alkalommal, az elméleti anyaggal való kapcsolat megbeszélése követte.

A tanfolyam teljesítéséről a hallgatók tanúsítványt kaptak, amelynek követelménye az aktív részvételen kívül egy óravázlat, helyzetelemzés elkészítése, vagy egy bemutató óra megtartása volt. A legjobb munkák megjelentek a „*Kiscsoportos tanulásszervezés*” c. kiadványban.

**Az első HKT tanfolyam programja
1998**

Idő	Augusztus 24.	Augusztus 25.	Augusztus 26.
8.30-9.00	Gyülekezés - adminisztráció	Gyülekezés - video	Gyülekezés - video
9.0-9.30	Megnyitó Program, napi terv ismertetése	Személyiségfejlesztő játékok	Személyiségfejlesztő játékok
9.30-12.15	Kapcsolatépítő: dráma, konfliktuskezelő és személyiségfejlesztő játékok Csoportalakítás	Csoportmunka: A csoportmunka lényege és megszervezése, "megtanítása" Beszámolók, vita Előadás: Kezdeti nehézségek, saját tapasztalatok Környezet kialakítása	Csoportmunka: egy téma feldolgozása, Beszámoló, vita Kooperatív tanulásban rejlő fejlesztési lehetőségek. Beszélgetés, vita
12.15-13.00	Ebéd Tanteremek segédanyagok megtekintése	Ebéd Videofilm: HKT környezet	Ebéd Videofilm
13.00-13.30	Agytorna gyakorlatok	Bizalom játékok	Személyiségfejlesztő játékok
13.30-1.00	Előadás: a HKT eredete, a kooperatív tanulás jelentősége napjainkban Csoportmunka: a/ Saját tapasztalatok feldolgozása b/ Összehasonlító elemzések Beszámoló - vita	Előadás: HKT szerepe a helyi tantervekben. A HKT tanterv felépítése. Előadás - bemutató: Kooperatív módszerek a különböző műveltségterületekben. Kérdés - vita	Teammunka: A csoport szerepe a személyiség fejlesztésben Beszámoló, vita Hogyan tovább? Gyakorlati útmutató. Szituációs játékok. Bemutató
16.30-17.30	A nap értékelése Videofilm: Tanóra	A nap értékelése Videofilm: Tanóra	A három nap értékelése Tanúsítványok kiosztása

Az első tanfolyamot végzettek lehetőséget kaptak a folytatásra, a 120 órás haladó tanfolyamra, amellyel egy időben kezdő felkészítés is indult az 1997/98-as tanévben.

A haladó (120 órás) tanfolyam elvégzésének feltétele volt: tanítás a program módszerei alapján, helyzetelemzés, a kezdő tanfolyam szervezésében való segítség vagy egy projekt megírása. A legjobb munkákból újabb kiadvány jelent meg 1999-ben: a „*Humanisztikus Kooperatív Tanulás Foglalkozástervezetek gyűjteménye*”.

Az 1997/98-as és az 1998/99-es tanévekben a munka folytatódott, ismételten indítottunk kezdő és haladó tanfolyamokat.

A tanfolyamot színesebbé tették a meghívott előadók: Csirmaz Mátyás, Lázár Péter, Dudás Margit, valamint a zalaegerszegi kolléganők, akik meglátogattak bennünket, és ötleteikkel növelték a hangulatot. Ebben a munkában az együttműködés csodálatos példajaként, már segédkeztek a haladó tanfolyamot végzett pedagógusok is a szervezésben, játékok, kiselőadások, bemutató órák megtartásával: dr. Béli Gáborné, dr. Balatoni Gáborné, Bernáth Zoltánné, Dechlerné Könyves Ildikó, Keszei Dalma, Szemesné Barnóczky Orsolya, Dechlerné Könyves Ildikó, Mendly Márta, Perjés Zsoltné, Porrogi Istvánné, Pupp Antalné, Szabó Mónika. Közülük többen szaktanácsadó fokozatot is szereztek.

A munkát anyagilag a SOROS Alapítvány támogatta.

A tanfolyamot végzett pedagógusok elismeréssel nyilatkoztak:

„Nagyon jól éreztem magam, tetszett, hogy tevékenykednünk kellett, hogy megtapasztalhattuk a csoportalakítás módját, a csoportban végzett munka örömét, az együttműködés buktatóit, örömeit. Jó volt, hogy előre kaptunk szakirodalmat (Orbán Józsefné: Humanisztikus Kooperatív Tanulás Tanfolyami segédanyagát), s nem „tudatlanul”ültünk itt.” (Bokor Zoltánné)

„Nagyon jól éreztem magam, remek szervezés volt. Különösen tetszett, hogy beleélhettem magam a gyerekek helyzetébe.” (Ferencziné Pusztai Ágnes)

„Nagyon örülök, hogy betekintést nyerhettem ebbe a módszerbe....matematika – fizika – kémia szakos vagyok, s ezeknél a tárgyaknál alkalmanként használhatom, vagy osztályfőnöki órákon személyiségfejlesztésre a látott tréninget.” (Perjés Zsoltné)

„Nekem nagyon tetszett: sokat lehet belőle hasznosítani, jó volt, hogy nemcsak elméleti, hanem gyakorlati téren is megismerkedtünk a HKT-vel. Örültem a csoportmunkára adott lehetőségnek. Úgy érzem az eddigi évek legsikeresebb továbbképzésén vettünk részt, és alig várjuk, hogy elkezdődjön a következő továbbképzés.”

„Nem csak elméleti ismereteket tanultunk, hanem gyakorlati tudásunkat is gyarapíthattuk. Módszertani ismeretekből kevés tanfolyam nyújt olyan sokat, mint ez. A gyakorlati tapasztalatokat mindig megbeszéltük, sok ötletet, biztatást kaptunk egymástól.”

„A sok éves tapasztalat ellenére is tudott újat nyújtani. A megújulásban nagyon sok segítséget adott. Kihívás volt számomra ennek a módszernek az elsajátítása és alkalmazása. Megerősített abban, hogy mindig nyitottnak kell maradni az újra.”

„Hatékonyak tartottam, ahol nagyon sok gyakorlati tanácsot, javaslatot kaptunk, ami a legfontosabb a mindennapi munkánkban. Jó légkörű Tapasztalatcsere jellemezte az egész tanfolyamot. Az előadások lényegretörőek voltak és az előadó szakértelméről adott képet.”

Sajnos ez a fejlődési folyamat a központi szabályozások és anyagi forráshiány miatt megszakadt, de a tanfolyamok hatására több pécsi és baranyai iskolában a tanfolyamot végzett pedagógusok elkezdtek dolgozni a program alapján:

Bükkösd, Drávafok, Dunaszekcső, Geresdlak, Hobol, Hidas, Szigetvár Tinódi Lantos Sebestyén, Nagydobsza, Vókány, a pécsi Mezőszél Úti, az akkori Kertvárosi és a JPTE 2. számú Gyakorló Általános Iskolákban.

Témavezetők voltak:

Bokor Zoltánné - Dunaszekcsői Általános Iskola

Dr. Balatoni Gáborné - Mezőszél Úti Általános Iskola (Pécs)

Dr. Orbán Józsefné - PTE 2. sz. Gyakorló Iskola (Pécs)

Dechlerné Könyves Ildikó - Szigetvár Tinódi Lantos Sebestyén Általános Iskola

Druskóczi László - Vókányi Általános Iskola

Keszei Dalma - Drávafoki Általános Iskola

Porrogi Istvánné - Kertvárosi Általános Iskola (Pécs)

Szabó Mónika - Nagydobszai Általános Iskola

Teppert Erzsébet - Geresdlaki Általános Iskola

Vargáné Dévai Zsuzsanna - Hidas Általános Iskola

Varga Zoltánné - Hoboli Általános Iskola

Varga Zoltánné - Szigetvári Tinódi Lantos Sebestyén Általános Iskola

Több iskola kérte az egész tantestület felkészítését, vagy előadás keretében történő megismertetését. (Új mohácsi Általános Iskola, a pécsi Bánki Donát Általános Iskola stb.). Az Apáczai Kiadó felkérésére is történt iskolák felkészítése, amelyeket Porrogi Istvánnéval a tanfolyamon szaktanácsadó fokozatot szerzett kolléganővel tartottunk meg.

A HKT program fejlesztésének és terjesztésének munkálatait segítették:

[SOROS Alapítvány](#)

Tanárképzők Szövetségének vezetője: Vastagh Zoltán

JPTE Tanárképző Intézet

Baranya Megyei Pedagógia Intézet

Iskolaigazgatók:

Haramach Gusztávné (JPTE sz. Gyakorló Iskola, Pécs)

Cselikné Juhász Ildikó (Mezőszél Úti Általános Iskola, Pécs)

Szolláth Mihály (Kertvárosi Általános Iskola)

Magvas Ágnes (Illyés Gyula Általános Iskola. Pécs)

Éles István (Drávafok)

Druskóczi László (Vókány)

Kolics Pál (Szigetvár)

Képek a tanfolyamokról:

